

ACC. N:R M. 14181:1-4.

Landskap: Småland ..... Upptecknare: Arthur Levinsson, Överyd
Härad: Mo ..... Berättare: " " "
Socken: Överyd ..... Berättarens yrke: hemmansägare
Uppteckningsår: 1956 ..... Född år 1903 i Överyd

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Religiösa inslag i heminredningen.

s. 1-4.

LUF 106.

4
ACC. N:R M. 14181: /.

14/12-56.
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Leaf 106

Broderiarbeten brukades i hemmen och brukas fortfarande
det förekommer och har förekommit i samtliga hem åtminstone
här på landsbygden. Hemmen är både kyrkliga och frireligösa.
De kom i bruk omkring 1910. I början var det omkringvandrande
ritare som gick omkring i hemmen på landsbygden och ritade
mönster, sedan inköpte husmodern lämpligt tyg som dessa
mönster ritades på och syddes. Längre fram kom sedan mönster
i allmän handel i städer och större samhällen. Texten varierade
t ex. Herren är min herde mig skall intet fattas. Så älskade
gud världen att han utgav sin ende son. Gud signe vårt hem.
Sedan förekom mera profana. Glad och god skall människan vara.
För olika landskap t.ex. för Småland Röd lyser stugan bak
hängbjörkens slöja. Välkommen till vårt hem. m.m. Sådana
bonader förekom och förekommer ännu på missionsauktionerna.
I mitt hem har förekommit sådana bonader av olika slag.
Bonaderna plaserades på väggarna t.ex. över någon möbel
dessa förekommer ännu och nya förfärdigas. Målade tänkespråk
har förekommit och finnes ännu. Dessa är liksom bonaderna

2
ACC. N:R M. 14181:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

plaserade på väggarna , dessa målningar voro plaserade inom
glas och ram (tavlor) Texten var i stort sett densamma som
på bonaderna. Tavlorna förekom i hem utan hänsyn till olika
religiösa samfund. Kringvandrande försäljare saluförde dessa
tavlor. Fotografier av präster förekom. Omkring 1910 var det
som ett påhitt slog igenom inom varje församling, varje församling
lät göra en tavla med fotografier av präster som verkat inom
den församlingen från äldsta tid fram till dåvarande tid, samt
bild av församlingens kyrka, prästgård, samt mera bemärkta
kyrkovärdar. Waldenström förekom också på foto, varifrån
dessa köptes vet jag ej, men troligtvis salufördes de av kring-
vandrande försäljare. Bibelkorgar, krucifix känner jag ej till
något om. Kristusbilder i gips förekom, de plaserades på
en byrå, men även på en hylla eller nisch på en kakelugn. någon
speciell användning av dem känner jag ej till. Familjebibel
förekom i vissa hem, kanske man kan säga mer förmögna hem.
Hur de kommit till hemmen är svårt att besvara. Men de gingo
i arv från far till son, och vissa anteckningar förekom nog.

2.

ACC. N:R M. 14181:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

Altare har mig veterligt ej förekommit annorstädes än i en del prästgårdar och förekommer nog ännu och användes när någon vigsel sker i prästgården. Vigselpallar hörde ju även dit. Bönevrå förekommer också i gamla prästgårdar och har också förekommit i hemmen i äldsta tid, men härav har jag inte själv något minne. Dop i hemmen är ju vanligt även i nuvarande tid. Vattnet sättes in i en glasskål där dopet äger rum, är det på dagen så brukar ej ljus tändas, några andra anordningar känner jag ej, men barnet som bars fram till dop skulle ju ha en lång vit dopklänning. Den avlidnes fotografi skulle ju stå framme väl synligt begravningsdagen pyntat med blommor och med ett ljus på vardera sidan, detta förekommer ännu. Julkrubbor förekommer dels i prästgårdar och även i hemmen men i ringa antal och har framkommit först under de 20 sista åren. Någon som förfärdigats i hemmen har jag inte sett utan de har köpts i affärer. Den ordnades till julafton och stod sedan framme över julhelgen. Tända ljus hörde till samt bildstoder av

ACC. N:R M. 14181:4.

barnet Maria, Josef , herdarna, stallet en åsna får och någon
palm samt en stjärna över stallet. Det hela plaserades på
ett bord, det hela var till för att glädja barnen och på
ett bildligt sätt klargöra för dem julens budskap och betydelse.
Kyrka med ljus uti har också under senare år kommit fram
själv har jag gjort en sådan för mitt hem, nu förekommer
även dessa i affärerna, men dessa som julkrubborna har ej
vunnit någon större utbredning.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4.